

„Myśl artystyczna”, która przeniknęła do „knajp”.

Wnętrza restauracyjne w Starym
Teatrze w Krakowie projektu artystów
związanych z Towarzystwem
Polska Sztuka Stosowana*

modus

prace z historii sztuki
art history journal
xviii, 2018

For English – see p. 137

AGATA WÓJCIK

W roku 1906 władze Krakowa zdecydowały się powierzyć zaprojektowanie wnętrza restauracji w świeżo wyremontowanym Starym Teatrze twórcom związanym z Towarzystwem Polska Sztuka Stosowana (TPSS). Gest ten był wyczekiwany ze strony artystów i miłośników polskiej sztuki stosowanej. Pozwolił on na zaprezentowanie umiejętności i nowego spojrzenia na sposób projektowania wnętrza i mebli oraz otworzył przed twórcami związanymi z TPSS drogę do dalszych zleceń. Niestety wnętrza restauracyjne nie zachowały się. Liczne przebudowy gmachu, przywrócenie mu funkcji teatru, a także brak zrozumienia dla sztuki stosowanej początku XX wieku doprowadził do ich bezpowrotnego zniszczenia. Poza opisami zamieszczonymi w prasie i fotografiami, jedyną pamiątką jest fotel projektu Ludwika Wojtyczki przechowywany w Muzeum Mazowieckim w Płocku. Dlatego celem niniejszego tekstu jest odtworzenie wyglądu poszczególnych pomieszczeń, wskazanie, jakie rozwiązania formalne proponowali projektanci, oraz umieszczenie wnętrza Starego Teatru na tle projektowania tego typu lokali w Polsce i w Europie.

Jednym z założeń Towarzystwa było wspieranie produkcji i sprzedaży polskiej sztuki stosowanej. W celu realizacji tego postulatu Towarzystwo starało się nawiązać współpracę z zakładami produkującymi meble i kilimy, z drukarniami itp. Współpraca ta polegała na ogłaszaniu za pośrednictwem TPSS konkursów, dostarczaniu im wzorów lub zatrudnieniu artysty w charakterze kierownika artystycznego. TPSS próbowało także zdobyć zlecenia instytucji publicznych i osób prywatnych na projekty architektoniczne, wyposażenia wnętrza czy druków. Aby pozyskać projekty mebli i wnętrza Towarzystwo zorganizowało kilka konkursów, ich wyniki prezentowano szerszej publiczności na wystawach. Napływające w pierwszych latach działalności zlecenia nie satysfakcjonowały jednak członków, którzy

* Artykuł powstał w ramach projektu badawczego „Ojcowie polskiego designu. Towarzystwo Polska Sztuka Stosowana. Architektura wnętrza i meblarstwo”, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (2015/17/D/HS2/01215).